

Materiaal:

1. rapport deputaten betrekking buitenlandse kerken (9 oktober 2020);
2. veertien brieven van buitenlandse zuster- en contactkerken waarin grote zorgen worden geuit naar aanleiding van de besluiten van GS Meppel 2017 over man, vrouw en ambt; voor een volledig overzicht, zie bijlage X;
3. brief van de VGKSA (d.d. 29 augustus 2019), met de vraag om in te gaan op een brief uit 2014 met bezwaren tegen de opvattingen van twee docenten aan de Theologische Universiteit en tegen de ontwikkelingen m.b.t. de vrouw in het ambt; tevens met klachten over de behandeling van hun deputaten in 2013 door deputaten BBK en de weergave van hun standpunt door deputaten MVik in 2014; de brief benoemt ook ongenoegen over de verwerking van de inbreng van de buitenlandse kerken in de M/V-besluiten van GS Meppel 2017.

Besluit 1 (zusterkerkrelatie met de GKT):

een zusterkerkrelatie aan te gaan met de Gereja Kristus Tuhan (GKT) in Indonesië.

Gronden:

1. de GKT laat zich kennen als een trouwe en toegewijde kerk van Christus, die leeft vanuit de waarheid van de Bijbel als het Woord van God;
2. de GKT aanvaardt de gereformeerde belijdenissen en spant zich in om in leer en leven gereformeerde kerk te zijn;
3. tussen de GKT en GKv is er al enkele jaren in diverse vormen contact.

Besluit 2 (reactie op brieven):

- a. bij de behandeling van de revisieverzoeken m.b.t. de besluiten van de GS Meppel 2017 over man, vrouw en ambt gepaste aandacht te geven aan de reacties van zusterkerken en contactkerken op dit onderwerp;
- b. geen uitspraak te doen over de bezwaren tegen de opvattingen van twee docenten van de Theologische Universiteit;
- c. geen uitspraak te doen over zaken uit 2013 en 2014.

Gronden:

- 1a. zusterkerken en contactkerken hebben grote zorgen over deze besluiten kenbaar gemaakt. Het hoort bij onze regels voor het beoefenen van zusterkerkrelaties (GR bij art. E70 KO, art. 2.3.a) dat we elkaar als kerken zo veel mogelijk bijstaan in de handhaving, verdediging en bevordering van de gereformeerde belijdenis naar de Schriften in leer, kerkregering, tucht en eredienst;
- 1b. het is de taak van de GS zelf om de ingebrachte bezwaren te beantwoorden. Regel is dat als een zusterkerk bezwaar heeft tegen een synodebesluit over leer, kerkregering, tucht en liturgie, zij zich rechtstreeks behoort te richten tot de Generale Synode (GR bij art. E70 KO, art. 2.4);
2. De kwestie van de bezwaren tegen de opvattingen van twee docenten van de Theologische Universiteit is in vorige synodes al afgehandeld;
3. in de jaren na 2013 en 2014 hebben de contacten met en de inbreng vanuit de VGKSA wel goede vorm en aandacht gekregen.

Besluit 3 (veranderde relaties):

- a. met droefheid kennis te nemen van het bericht dat een aantal zusterkerken de relatie met ons heeft verbroken, opgeschort of teruggebracht naar een lager niveau.

De zusterkerkrelatie is verbroken door:

- Canadian Reformed Churches
- Free Reformed Churches of Australia
- Reformed Churches in the United States
- Reformed Presbyterian Church in Ireland

De zusterkerkrelatie is opgeschort door:

- Evangelical Presbyterian Church Ireland
- Evangelical Presbyterian Church in England and Wales
- Free Church of Scotland Continuing
- Reformed Churches of New Zealand
- Vrije Gereformeerde Kerke in Suid Afrika

De zusterkerkrelatie is teruggebracht naar de relatie van kerkelijk contact door:

- Igreja Presbyteriana do Brasil

- b. te zoeken naar mogelijkheden om contact te blijven houden met kerken die de relatie met de GKv hebben verbroken of zo'n besluit nog gaan nemen, en daarbij te bouwen op wat ons verbindt;
- c. met de kerken die de zusterkerkrelatie hebben opgeschort te overleggen, en af te wachten wat hun nadere besluit is.

Besluit 4 (blijvende zusterkerkrelaties):

in overeenstemming met de generale regeling voor het aangaan en onderhouden van relaties met kerken (GR bij art. E70 KO, art. 1 en 2) contact te blijven oefenen met de volgende zusterkerken, volgens de met elk van deze kerken afzonderlijk gemaakte afspraken, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen:

1. African Evangelical Presbyterian Church (in Kenia) (AEPC)
2. Christian Reformed Church of the Philippines (CRCP)
3. Christian Reformed Church of Sri Lanka (CRCSL)
4. Evangelisch-Reformierte Kirche Westminster Bekenntnisses (ERK-WB)
5. Free Church of Scotland (FCS)
6. Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika (GKSA)
7. Gereja Gereja Reformasi Calvinis (GGRC)
8. Gereja Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI-NTT, GGRI KalBar, GGRI Papua)
9. Iglesia Reformada en Venezuela (IRV)
10. Igrejas Reformadas do Brasil (IRB)
11. Kosin Presbyterian Church of Korea (KPCK)
12. Nongu u Kristu u i Ser u shar Tar (in Nigeria) (NKST)
13. Presbyterian Church of Eastern Australia (PCEA)
14. Presbyterian Church of Uganda (PCU)
15. Presbyterian Free Church Council (Kalimpong) (PFCC)
16. Presbyterian Free Church of Central India (PFC(CI))
17. Reformed Church in Japan (RCJ)
18. Reformed Church of East Africa (in Kenia) (RCEA)
19. Reformed Presbyterian Church of India (RPCI)
20. Reformed Presbyterian Church of North East India (RPCNEI)
21. Reformed Presbyterian Church Taiwan (RPCT)

22. United Reformed Church in the Congo (URCC)

Besluit 5 (kerkelijke contacten):

a. in overeenstemming met de generale regeling voor het aangaan en onderhouden van relaties met kerken (GR bij art. E70 KO, art. 1 en 3) contact te blijven onderhouden met de volgende kerken, volgens de met elk van deze kerken afzonderlijk gemaakte afspraken, teneinde van elkaar te leren, elkaar te ondersteunen en samen Christus' naam te prijzen:

1. Baltic Reformed Theological Seminary en de Gereformeerde gemeenschappen in de Baltische Staten (BRTS)
2. Église Réformée Confessante au Bénin (ERCB)
3. Église Réformée Confessante au Congo (ERCC)
4. Union Nationale des Églises Protestantes Réformées Évangéliques de France (UNEPREF)
5. Evangelical Reformed Churches of Russia (ERCR)
6. First Evangelical Reformed Church van Singapore (FERC)
7. Hongaarse Gereformeerde Kerken (HGK) en andere gereformeerde groeperingen (Hongaars taalgebied)
8. Isa-E Church in Bangladesh (ICB)
9. Iglesias Reformadas de España (IRE)
10. Igreja Cristã Presbiteriana de Portugal (ICPP)
11. Independent Reformed Church of Korea (IRCK)
12. Minsk Reformed Church (Wit-Rusland)
13. Orthodox Presbyterian Church (OPC) (USA)
14. Presbyterian Church in America (PCA), via Mission to the World Presbyterian Church of Korea (Hapshin) (PCK (Hapshin))
15. Presbyterian Theological Seminary (Dehra Dun, India) (PTS)
16. Protestantska Reformirana Krscanska Ckrva (PRKC) (Kroatië)
17. Reformed Presbyterian Fellowship in Myanmar (RPCFM)
18. South Indian Reformed Churches (SIRC)
19. Ukraine Evangelical Reformed (of Presbyterian) Church (Oekraïne)

b. zo mogelijk het contact voort te zetten met

1. Evangelium Reformatum Eghaz (ERE) (Oekraïne); de ERE heeft het verzoek om een zusterkerkrelatie aan te gaan ingetrokken.

Besluit 6 (participatie in netwerken van christelijke kerken):

a. in overeenstemming met de generale regeling voor het aangaan en onderhouden van relaties met kerken (GR bij art. E70 KO, art. 1 en 4) te blijven zoeken naar mogelijkheden om, door het organiseren of bezoeken van conferenties of netwerkbijeenkomsten, contact te hebben met kerken wereldwijd;

b. daarbij zo mogelijk gebruik te blijven maken van het netwerk van de ICRC;

c. met name ook te zoeken naar netwerkmogelijkheden binnen de Europese regio.

Besluit 7 (decharge):

deputaten BBK te dechargeren.

Besluit 8 (benoeming deputaten):

opnieuw deputaten BBK te benoemen en hun aantal terug te brengen naar twaalf.

Grond:

de ontwikkelingen in de relaties met buitenlandse kerken én de toenemende samenwerking met de CCS rechtvaardigen een vermindering van het aantal deputaten.

Besluit 9 (opdrachten):

aan deputaten BBK de volgende opdrachten te geven:

1. deputaten brengen de kerken en kerkleden in Nederland op de hoogte van Christus' kerkvergaderend werk in het buitenland en roepen hen op (ook in concrete situaties) tot gebed en dankzegging;
2. ze laten buitenlandse kerken en kerkleden meeleven met de Gereformeerde Kerken in Nederland; ze doen hun werk met gebruikmaking van het BBK-bureau en de faciliteiten van "Verre Naasten";
3. ze voeren overleg met en werken samen met de deputaten Buitenlandse Kerken van de Christelijke Gereformeerde Kerken;
4. ze werken samen met de CCS Buitenland van de Nederlands Gereformeerde Kerken, trekken zoveel mogelijk samen op en stemmen verder af om bij éénwording van de kerken ook als één commissie te kunnen gaan functioneren;
5. ze rapporteren aan de volgende Generale Synode over veranderingen in de relaties met buitenlandse kerken en geven aan wat daarvan de consequenties zijn voor het werk van deputaten;
6. ze zoeken naar mogelijkheden om contact te blijven houden met kerken die de relatie met de GKv hebben verbroken of zo'n besluit nog gaan nemen, en bouwen daarbij op wat ons verbindt;
7. ze overleggen met de kerken die de zusterkerkrelatie hebben opgeschort, en wachten af wat hun nadere besluit is;
8. ze zoeken contact en samenwerking met organisaties die vanuit de GKv zich inzetten voor kerken/gemeenten in het buitenland, te weten Yachad, SSRO en Fundament;
9. ze onderhouden contacten met de Gereformeerde Hogeschool "Viaa" te Zwolle en de Theologische Universiteit in Kampen;
10. ze formuleren nadere voorstellen over participatie in kerkelijke netwerken, in relatie tot het onderhouden van contacten en relaties met afzonderlijke kerken;
11. ze houden zich aan de generale regeling voor het aangaan en onderhouden van relaties met kerken in de buitenland.

Artikel 5c

9 januari 2020

Zusterkerk Gereja Kristus Tuhan

Assessor ds. Krol nodigt de vertegenwoordigers van de GKT, de predikanten Dominggus en Winarto naar voren en spreekt hen toe, vanuit Psalm 133. Christus overwint grenzen. We zijn ons bewust van het verschil in taal, cultuur en historie, maar we zijn één in Hem. Hij is onze Tuhan, zie Handelingen 4:12. We bidden om zijn zegen. De preses laat zingen het lied The church's one foundation. Daarna wordt de Declaration of Unity voorgelezen en ondertekend door de predikanten van de GKT en namens deputaten BBK door br. Bakker en ds Venema.

Ds. Dominggus spreekt de synode toe. Sinds acht jaar is er contact tussen beide kerken, naar aanleiding van een boek over de Heidelbergse Catechismus. Hij licht de achtergrond van de GKT toe. Die is begonnen rond 1900 als immigrantenkerk voor mensen met een Chinese achtergrond in Indonesië. Christenen uit allerlei denominaties sloten zich erbij aan. In de loop van de tijd oriënteerde de kerk zich steeds meer op de gereformeerde belijdenis; in 1987 werd die officieel aanvaard. Eerder al, in 1969, werd de Chinese identiteit losgelaten en werd de GKT een kerk voor alle bevolkingsgroepen in Indonesia, wel met een passie om buitenlanders te bereiken. De kerk heeft 12.000 leden op diverse eilanden: Bali, Lombok, Sumba, Oost-Java en

Kalimantan. Christelijk onderwijs in een land met een moslim-meerderheid is een belangrijk middel om mensen te bereiken. Daarover vertelt ds. Amos Winarto, voor wie de school de weg was om Christus te leren kennen.

Na applaus van de synode antwoordt ds. Venema namens deputaten BBK. Inderdaad was een conferentie over de Catechismus het moment voor de eerste contacten. Hij memoreert hoe andere kerken in 69 vragen en antwoorden een supplement op dit leerboek opgesteld hebben dat ingaat op christenzijn in de lokale cultuur met boeddhisten, moslims en hindoes, en dat ook nieuwe vragen, bijvoorbeeld over de digitale cultuur, niet uit de weg gaat. Hij ziet hoe de contacten in Indonesië groeien, ook met kerken waarmee de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Nederlands Gereformeerde Kerken contact hebben. Drs. C.J. Haak zal aan het seminarie van de GKT gaan doceren; hij noemt ook de reis van ds. R.A. Schipper naar Java om onderwijs te geven. Daarna gaat hij voor in gebed. Ten slotte zingt de synode een Indonesisch lied over de eenheid van de kerk.